

Uvilksomt, om ikke Norge i Grunden var bleven en Republik ligesom det ogsaa staa for mig som noget Uvilksomt, om den mærkelige, lykkelige Udvikling, aandeligt og materielt, der har fundet Sted i Norge under det gamle System, da vil blive ved. Det er nemlig ganske vist, at naar et saadant System gennemføres, navnlig i større Udstrækning, maa det afføde en stor Virkning paa Repræsentationens Sammensætning. Det norske Storting og det danske Folkething ligne hinanden, saa vist som det norske og danske Folk ligne hinanden; men skal dette System gennemføres, staaer det for mig, som om der baade hist og her maa ske en ikke ringe Forandring i hele Repræsentationens Karakter; den sunde og jævne Sands, der nu i begge Repræsentationer er saa stærkt tilstede ved de mange Landboere, vil vistnok i saa Fald ikke kunne blive ved at være lige stærkt repræsenteret, og i Stedet for søger jeg, at der vil blive en Overskødighed af Politikere og Ministeraspiranter. Naar man nu dernæst, og det maa jo være afgørende, ser hen til Grundloven for ved den at støtte sin Fordring om det nævnte Systems Indførelse, kan jeg ikke negte, at denne Bemærkning i alt Fald i et vist Omfang synes mig besværet. Jeg skal ikke opholde mig ved den forfælskelige Sammensætning og Ublivelsesmaade af de to Thing, thi det er ganske vist, at der ogsaa heraf kan udspringe Virkninger, der maa vise sig i en større eller mindre Magtfuldelse ligeoverfor Regeringen. Der er dog Forskel paa, om man repræsenterer en større Kreds af Folket eller en mindre Kreds af Folket eller slet ingen, hvilket Sidste ganske vist er Tilfældet med de kongevalgte Medlemmer. Jeg skal som sagt ikke opholde mig derved, men skal gaa til Grundlovens Bestemmelse med Hensyn til de finantsielle Love, og jeg kan da ikke benegte, at der her hæves et Støttepunkt, hvorpaa man i alt Fald til en vis Grad kan begrunde det omtalte System; om man end ikke deraf kan udlede den fuldstændige Overvegt, som man synes at ville hævde for dette Thing, saa kan jeg endnu mindre erkende det for rigtig, at man fra den anden Side erklærer, at de to Thing staa fuldstændig lige, thi dette er efter min Mening endnu mere urigtigt end det Første. Naar Grundloven bestemmer, at Finantsloven og Ligeaarsbevillingsloven først skulle forelægges i dette Thing, da maa Meningen deraf fornuftigvis være den, at i alle Spørgsmaal, som virkelig ere Bevillingsspørgsmaal, skal dette Things Mening være den afgørende. Dette er ikke nogen ny statsretlig Doktrin — saadanne har jeg stor Mistro til — nei, det er en gammel og gyldig Sætning, som er i anerkendt Virksomhed, i en Række af Aar er den bleven erkendt for rigtig fra forskellige Regeringers Side, og saavidt jeg kan se i alt Fald med ganske enkelte Undtagelser, fra det andet Things Side. Det har jo dog saagodtsom altid været saa, at

naar vi her havde i indtil 5 Maanedes behandlet Finantsloven, vendt og drejet paa den, og saa lod den gaa over til det andet Thing, saa tog det andet Thing den, som den var under Forudsætning af, at vi kun havde afgjort virkelige Bevillingsspørgsmaal, og ikke havde misbrugt vor Overlegenhed paa det finantsielle Omraade til at vende op og ned paa bestaaende Institutioner, og er det Tilfældet, saa have vi virkelig paa et vigtigt Omraade en Overvegt. Jeg kan nu ikke ganske være med til at erkende denne Overvegt i de Udtryk, som ere brugte i Adressen; der er Sagen sat paa Spidten, der er man gaaet altfor vidt. Jeg vil hellere udtrykke det mere jævnt og forstaaeligt ved at sige, at den Del af Repræsentationen, som har Nøglen til Pengekassen, vil ingen Regering i Længden kunne leve paa Krigsfod med. Bliver en saadan Tilstand fortsat i længere Tid, da vil Regeringen blive nødt til at erkende, at den er den svagere Part. Nu er det ganske vist, at naar Flertallet i denne Repræsentation hæver den heraf følgende Stilling ligeoverfor Regeringen, maa der kræves visse Betingelser hos dette Flertal. Der maa ganske sikkert kræves, at det ikke er et løst sammensat Flertal, men at det er fast, sikkert og sammenholdende. Ja, nu veed jeg ikke, om mulig dette Sammenhold svigter idag, men saa er det i alt Fald første Gang; det skal ellers erkendes, at hele denne Samling igjennem har Sammenholdet været aldeles upaallageligt. Det har vist sig ved alle Leiligheder, ved Sammensætningen af Udvalgene, ved Valget af Formænd og Ordførere for alle disse Udvalg og ved alle Afstemninger, alle uden Undtagelse. Der er blevet regjeret med stor Kraft, Styrke og Enhed, og jeg kan sige, at der er blevet gjort med temmelig stramme Toiler. Dernæst maa det kræves af dette Flertal, som i Kraft af Folkethingets Bevillingsmyndighed vil optræde lige overfor Regeringen, saaledes som det nuværende Flertal er optraadt, at det er i Stand til at danne en ny Regering. Det er imidlertid en Undersøgelse, som ikke efter min Mening passende kan anstilles i dette Thing, og som jeg derfor ikke skal gaa ind paa. Jeg finder mig kun foranlediget til at minde om en Ting, nemlig om, at der dog en Gang har været et Ministerium, som efter de Tidens Leilighed maatte siges at være et Venstreministerium — det er forresten et stort Spørgsmaal, om dette Ministerium vilde blive betragtet som et saadant, hvis det nu blev til —, og da Demokratiet i de siden den Tid forløbne 13 Aar dog ikke kan antages at have faaet færre Mænd at raade over, maa man vistnok gaa ud fra, at denne Betingelse maa kunne opfyldes, hvis Proven skal anstilles. Det er da fremdeles et Spørgsmaal, om et saadant Flertal, hvis det gennemfører sin Krig, er i Stand til at komme ud af det med det andet Thing, men heller ikke en nærmere Undersøgelse deraf synes passende at kunne anstilles i denne